

กพร. เศรษฐกิจปริทรรศน์

(DPIM Economic Review)

ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ฉบับที่ ๘ ประจำเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙

หน้า

สภาวะเศรษฐกิจมหภาคเดือนเมษายน ๒๕๕๙	๑
ข่าวสารเศรษฐกิจแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานในประเทศ	๒
ข่าวสารเศรษฐกิจแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานต่างประเทศ	๗
ราคาสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่น่าสนใจ	๙
อัตราค่าภาคหลวงแร่	๑๒
สารน่ารู้	
- โฟแทช : แร่เพื่อเกษตรกร	๑๗

กลุ่มวิชาการเศรษฐกิจ (ว.ศ.)
สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน (สรส.)
โทร ๐๒ ๒๐๒ ๓๖๗๒ - ๓

ภาวะเศรษฐกิจมหภาคเดือนเมษายน ๒๕๕๙

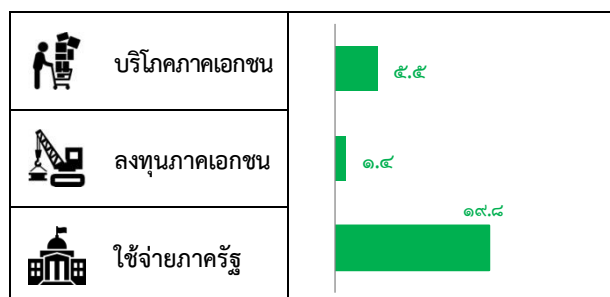
นายบุญญวัฒน์ ขุนอินทร์

ภาพรวม

เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลักมาจากภาคการท่องเที่ยวที่ยังขยายตัวได้ดี ในขณะที่การผลิตภาคเกษตรปรับตัวลดลงได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ส่วนการผลิตภาคอุตสาหกรรมปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย ทำให้การใช้จ่ายจากภาคเอกชนทั้งด้านการบริโภคและการลงทุนยังไม่ฟื้นตัวอย่างชัดเจน ส่วนการใช้จ่ายภาครัฐแม้จะยังขยายตัวได้ แต่ก็เริ่มแผ่วลงเล็กน้อย

สำหรับการส่งออกสินค้ายังคงหดตัวตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน ญี่ปุ่น และอาเซียน เช่นเดียวกับการนำเข้าที่ยังหดตัวอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ค่าเงินบาทอ่อนค่าลงเล็กน้อย ส่วนอัตราเงินเฟ้อทั่วไปปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นบวกครั้งแรกในรอบ ๑๖ เดือน

การใช้จ่ายในประเทศ (% การเปลี่ยนแปลง)

การผลิต (% การเปลี่ยนแปลง)

การค้าระหว่างประเทศ (มูลค่า : ล้านบาท)

EXPORT ส่งออก	๕๓๙,๔๘๑
IMPORT นำเข้า	๕๒๑,๐๔๔
BALANCE ดุลการค้า	๑๘,๗๙๗

อัตราแลกเปลี่ยน

\$ ดอลลาร์สหรัฐฯ	๓๕.๐๙ (แข็งค่า)
£ ปอนด์สเตอร์ลิง	๕๐.๒๘ (อ่อนค่า)
€ ยูโรโซน	๓๙.๘๐ (อ่อนค่า)
¥ เยน (ต่อ ๑๐๐ เยน)	๓๑.๙๙ (อ่อนค่า)
฿ ดอลลาร์ไทย	๑๐๕.๓๐ (อ่อนค่า)

อัตราเงินเฟ้อ (% การเปลี่ยนแปลง)

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	๐.๐๗ (เพิ่มขึ้น)
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน	๐.๗๘ (เพิ่มขึ้น)

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย
- กระทรวงพาณิชย์
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ข่าวเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมพื้นฐานในประเทศ

โดย นางสาวกิตินันท์ อินมูล (pitinan@dpim.go.th)

กระทรวงอุตสาหกรรมยุติสัมปทานเหมืองแร่ทองคำ

นางอรรชกา สีบุญเรือง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เปิดเผยว่า ตามที่มีประชาชนร้องเรียนว่า ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัคราฯ บริเวณรอยต่อของจังหวัดพิจิตร เพชรบูรณ์ และพิษณุโลก ซึ่งนายกรัฐมนตรีมีบัญชาให้ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเสนอหนทางแก้ไข ปัญหาให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว นั้น กระทรวงอุตสาหกรรมได้ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหา ข้อขัดแย้ง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จากการ ทำเหมืองแร่ทองคำของบริษัทอัคราฯ โดยมีผู้แทนของ กระทรวงที่เกี่ยวข้องทั้ง 4 กระทรวง และภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ นักวิชาการ ประชาชน และผู้ประกอบการ เพื่อ ตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ได้มีการประชุมแล้ว 3 ครั้ง นอกจากนี้ รัฐมนตรีและผู้บริหารของกระทรวงที่เกี่ยวข้องทั้ง 4 กระทรวง ได้ลงพื้นที่ไปตรวจเยี่ยมการ ประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัคราฯ และ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งกลุ่มผู้คัดค้านและกลุ่ม ผู้สนับสนุน โดยใช้ข้อมูลผลการตรวจสอบจากคณะกรรมการ ตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เพื่อประกอบการลงพื้นที่ด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม กล่าวอีก ว่า ทั้ง 4 กระทรวงที่เกี่ยวข้อง ได้มีการหารือร่วมกันถึง ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงด้านต่าง ๆ สรุปว่า

ในปัจจุบันยังคงมีปัญหาเรื่องร้องเรียนและข้อ ขัดแย้งของประชาชนในพื้นที่ แม้จะยังไม่สามารถสรุปได้ อย่างชัดเจนว่าปัญหาข้อร้องเรียนและผลกระทบทางด้าน

สิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน เกิดจากการ ทำเหมืองแร่ทองคำของบริษัทอัคราฯ หรือไม่ แต่เพื่อ ประโยชน์ของสังคมและประชาชนเป็นส่วนรวมและ แก้ปัญหาความแตกแยกของประชาชนในชุมชน ประกอบกับมีคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ เกี่ยวกับเหมืองแร่ทองคำเมื่อเดือนกรกฎาคม และสิงหาคม ๒๕๕๗ ว่า การดำเนินการต้องโปร่งใส ไม่ สร้างมลพิษ ประชาชนไม่ต่อต้าน และยังไม่อนุมัติ จึงมี มติร่วมกัน ดังนี้

๑. ยุติการอนุญาตอาชญาบัตรพิเศษสำรวจแร่ ทองคำและประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำ รวมถึงคำขอ ต่ออายุประทานบัตรด้วย

๒. ในกรณีของบริษัทอัคราฯ เพื่อบรรเทาปัญหา ความเดือดร้อนของพนักงาน และเพื่อเตรียมการเลิก ประกอบกิจการ จึงเห็นควรให้ต่ออายุใบอนุญาตประกอบ โลหกรรมไปจนถึงสิ้นปี ๒๕๕๙ เพื่อให้สามารถนำแร่ที่ เหลืออยู่ไปใช้ประโยชน์ได้ พร้อมทั้งให้บริษัทอัคราฯ เร่ง ดำเนินการปิดเหมืองและฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองให้ เป็นไปตามเงื่อนไขการอนุญาต

๓. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลประชาชนและ บรรเทาปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นภายหลังสิ้นสุดการประกอบ กิจการเหมืองแร่และโลหกรรมของบริษัทอัคราฯ ดังนี้

- กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำกับดูแลการปิด เหมืองและฟื้นฟูพื้นที่
- กระทรวงสาธารณสุข ดูแลสุขภาพในพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง
- กระทรวงแรงงาน ดูแลพนักงานที่ได้รับ ผลกระทบจากการปิดกิจการ

ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีอนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการตามข้อกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และบูรณาการส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามมติร่วมกันของทั้ง ๔ กระทรวง ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมจะประสานงานกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินให้เป็นไปตามกรอบที่ได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินการ ซึ่งช่วยเหลือพนักงานของบริษัท อัครา ฯ นอกจากกระทรวงอุตสาหกรรมจะประสานกับกระทรวงแรงงานในการให้ความช่วยเหลือแล้วจะประสานผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร ให้นำเงินกองทุนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งมีงบประมาณ ๔๕ ล้านบาท มาให้การช่วยเหลือพนักงานที่ได้รับผลกระทบด้วย

ที่มา : ข่าวกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

กพร. แจนนโยบายยุติสัมปทานเหมืองแร่ทองคำ

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงเพิ่มเติม กรณีการยุติการอนุญาตการสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำทั้งหมดทั่วประเทศ และกรณีการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ดังนี้

๑. เหตุผลในการยุติสัมปทานเหมืองแร่ทองคำ

การดำเนินการในครั้งนี้เป็นการดำเนินการตามมติร่วมกันของ ๔ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งได้มีการหารือร่วมกันถึงผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงด้านต่าง ๆ สรุปว่า ปัจจุบันยังคงมีปัญหาเรื่องร้องเรียนและข้อขัดแย้งของประชาชนในพื้นที่ แม้จะยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าปัญหาข้อร้องเรียนและผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน เกิดจากการทำเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัครา ฯ หรือไม่ แต่เพื่อประโยชน์ของสังคมและประชาชนเป็นส่วนรวมและแก้ปัญหาความแตกแยกของประชาชนในชุมชน ประกอบ

กับมีคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเกี่ยวกับเหมืองแร่ทองคำเมื่อเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม ๒๕๕๗ ว่าการดำเนินการจะต้องโปร่งใส ไม่สร้างมลพิษ ประชาชนไม่ต่อต้าน และยังไม่อนุมัติ

ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีอนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการตามข้อกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และบูรณาการส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามมติร่วมกันของทั้ง ๔ กระทรวง และกระทรวงอุตสาหกรรมได้รายงานให้คณะรัฐมนตรีรับทราบ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ แล้ว

๒. แนวทางในการดำเนินการปิดกิจการของบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน)

นโยบายการยุติสัมปทานเหมืองแร่ทองคำนี้ ไม่ได้เป็นการยุติการทำเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัครา ฯ หรือเพิกถอนประทานบัตรของบริษัท อัครา ฯ โดยทันที หากแต่บริษัท อัครา ฯ จะสามารถประกอบกิจการได้ถึงสิ้นปี ๒๕๕๙ เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของพนักงาน และเพื่อให้บริษัท อัครา ฯ สามารถนำแร่ที่เหลืออยู่ไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งเตรียมการเลิกประกอบกิจการ และเร่งดำเนินการปิดเหมืองและฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมือง

ทั้งนี้ ในช่วงเวลา ๗ เดือนนี้ นอกจากบริษัท อัครา ฯ จะสามารถประกอบกิจการได้ตามปกติแล้ว บริษัท อัครา ฯ จะต้องเริ่มดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ให้เป็นไปตามแผนการปิดเหมือง โดยการปรับปรุงสภาพและฟื้นฟูพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งได้มีการกำหนดไว้ในมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และรายงานการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) โดยกำหนดไว้ตั้งแต่ขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการเหมืองแร่

๓. เหตุผลในการอนุญาตให้บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ประกอบโลหกรรมถึงสิ้นปี ๒๕๕๙ ทั้งที่ประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัครา ฯ ยังมีอายุเหลืออยู่

แม้ว่าประธานบัตรเหมืองแร่ของบริษัท อัคราฯ จะสิ้นอายุในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ และเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ แต่ที่ผ่านมา บริษัท อัคราฯ ได้เร่งการผลิตมาอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบันหากพิจารณาในทางเทคนิคและวิศวกรรมแล้ว บริษัท อัคราฯ จะสามารถทำเหมืองได้ไม่เกินสิ้นปี ๒๕๕๙ จึงอนุญาตให้ประกอบโลหกรรมได้ถึงสิ้นปี ๒๕๕๙ เพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินตามหลักการทางเทคนิคและวิศวกรรมดังกล่าว

๔. ผลที่จะเกิดขึ้นจากนโยบายการยุติสัมปทานเหมืองแร่ทองคำ

กระทรวงอุตสาหกรรมจะดำเนินการตามกฎหมายระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการยุติการดำเนินการที่เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ทองคำ ๓ ประการ ได้แก่

๑. ยุติการอนุญาตอาชญาบัตรพิเศษสำรวจแร่ทองคำ ซึ่งปัจจุบันมีคำขออาชญาบัตรพิเศษสำรวจแร่ทองคำ จาก ๑๒ บริษัท ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ได้แก่ เพชรบูรณ์ พิจิตร จันทบุรี ระยอง พิชณุโลก ลพบุรี สระบุรี สระแก้ว นครสวรรค์ และสตูล จำนวน ๑๗๗ แปลง พื้นที่ประมาณ ๑,๕๓๙,๖๔๔ ไร่

๒. ยุติการอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำ ซึ่งปัจจุบันมีคำขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำจากเพียงบริษัทเดียว คือ บริษัท หงษ์คำ จำกัด ที่จังหวัดเลย จำนวน ๑๐๗ แปลง พื้นที่ประมาณ ๒๘,๗๘๐ ไร่

๓. ยุติการอนุญาตคำขอต่อยุประทานบัตร ซึ่งปัจจุบันมีคำขอต่อยุประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำเพียงบริษัทเดียว คือ บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ๑ แปลง พื้นที่ ๙๓ ไร่
ที่มา : ข่าวกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

กพร. รุกไอเดียเหมืองแร่รักษิโลก

นายชาติ หงษ์เทียมจันทร์ อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กล่าวว่า กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) ได้จัด “โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมแร่ให้มีมาตรฐานสากลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม (CRS-DPIM)” ประจำปี ๒๕๕๙ เพื่อสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการผลักดันและส่งเสริมให้สถานประกอบการอุตสาหกรรมแร่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังต้องการให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่สามารถประกอบการอย่างต่อเนื่องและอยู่ร่วมกับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ ตลอดจนสร้างความเข้าใจและก่อให้เกิดการยอมรับในความจำเป็นของการนำทรัพยากรแร่มาใช้ประโยชน์ ซึ่งจะส่งผลให้ผลิตและใช้แร่ได้อย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดความมั่นคงในอุตสาหกรรมแร่ในระยะยาวต่อไป ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินโครงการฯ มีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการฯ และได้รับการส่งเสริมให้สามารถนำมาตราฐานสากลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมไปประยุกต์ใช้ในองค์กรได้แล้วจำนวน ๗๑ แห่ง และในปี ๒๕๕๙ นี้ กพร. ตั้งเป้าส่งเสริมสถานประกอบการให้สามารถนำมาตรฐานดังกล่าวไปใช้ได้เพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่า ๑๐ แห่ง

โดยรายละเอียดของโครงการดังกล่าวฯ ได้กำหนดมาตรฐานความรับผิดชอบต่อของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม ประกอบด้วย ๗ หัวข้อหลัก ได้แก่ การกำกับดูแลองค์กร หลักสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติด้านแรงงาน ด้านสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม ประเด็นผู้บริโภค การมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน โดยทั้ง ๗ หลักดังกล่าว สามารถพิจารณาจากหลายองค์ประกอบ อาทิ ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นลายลักษณ์อักษร ผู้ประกอบการมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน หลีกเลี่ยงการละเมิดสิทธิ ทั้งในข้อร้องเรียน รวมถึงให้เป็นธรรมแก่ลูกจ้าง ผู้ประกอบการควรมีการจ้างงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้ประกอบการมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กร เพื่อลดผลกระทบจากมลพิษผู้ประกอบการมีการส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชัน การแข่งขันอย่างเป็นธรรม ฯลฯ

อธิบดี กพร. กล่าวเพิ่มเติมว่า กพร. ได้จัดตั้งเครือข่าย CSR-DPIM เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการขยายผลความร่วมมือในระดับเครือข่ายของสถานประกอบการอุตสาหกรรมแร่ ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมใหม่ ๆ จากเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และการจัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ตลอดจนการขยายผลการดำเนินงานร่วมกับชุมชน โดยปัจจุบันมีสมาชิกเครือข่าย CSR-DPIM ทั้งสิ้น ๔๘ แห่งทั่วประเทศ โดยในปี ๒๕๕๘ สถานประกอบการ CSR-DPIM จำนวน ๑๐ แห่ง มีการปฏิบัติตามข้อตกลงตามเกณฑ์การทวนสอบมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ และสถานประกอบการเครือข่าย CSR-DPIM จำนวน ๔๑ แห่ง มีการปฏิบัติตามข้อตกลงตามเกณฑ์การทวนสอบรายงานมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ โดยอุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ในฐานะที่เป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่มีความสำคัญมากสำหรับภาคการผลิต แต่ในขณะเดียวกันอุตสาหกรรมเหมืองแร่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ทั้งในแง่ของการเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่ ซึ่งหากไม่มีการกำกับดูแลที่ดีจะส่งผลกระทบต่อชุมชน สร้างความวิตกกังวลของชุมชนโดยรอบ ซึ่งการแก้ไขปัญหา นอกจากจะต้องกำกับดูแลการประกอบการให้เกิดความปลอดภัย สร้างความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะต้องสร้างความตระหนักและยอมรับการประกอบการเหมืองแร่ให้แก่ชุมชนในพื้นที่

ที่มา : ข่าวกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

เหมืองโพแทช คาดได้ใบอนุญาตกลางปีหน้า

นายวรวิทย์ หิรัญไพศาลสกุล ผู้จัดการใหญ่ บริษัท เอเชีย แปซิฟิกโพแทช คอร์ปอเรชั่น จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทลูกของ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล็อปเม้นท์ จำกัด เจ้าของโครงการเหมืองแร่โพแทช จังหวัดอุดรธานี เปิดเผยถึงความคืบหน้าโครงการเหมืองแร่โพแทช จังหวัดอุดรธานี ว่าขณะนี้ก้าวหน้าไปกว่าร้อยละ ๙๐ แล้ว หลังจากเปิดรับฟังความคิดเห็นประชาชนเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา โดยอาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติเหมืองแร่ มาตรา ๘๘/๗ คาดว่าจะได้รับอนุญาตประทานบัตรในกลางปี ๒๕๕๙ นี้ ซึ่งนับเป็นรายที่ ๓ ของประเทศต่อจากโครงการที่จังหวัดชัยภูมิ และที่อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

บมจ. อิตาเลียนไทย ได้ซื้อกิจการเหมืองแร่โพแทชต่อจาก บริษัทฯ เดิม ซึ่งเป็นชาวแคนาดา เมื่อปี ๒๕๔๙ ขณะที่ความขัดแย้งของคนพื้นที่กับโครงการเกิดขึ้นมาก่อนหน้าที่ บมจ.อิตาเลียนไทยจะเข้ามาซื้อกิจการ ปัญหาที่ผ่านมามีอาจเป็นความเห็นต่างที่ได้รับข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนตรงกัน ดังนั้นตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ เป็นต้นมา ทางบริษัทฯ ได้ทำความเข้าใจกับคนในพื้นที่ตลอด ซึ่งล่าสุดการต่อต้านลดลง ซึ่งเกิดจากความจริงใจต่อกิจกรรมนอกเหนือในสัญญาที่ระบุ เช่น การตั้งกองทุน ๘ กองทุน เป็นเงิน ๓.๒ พันล้านบาท เช่นกองทุนค่าลดใต้ถุนบ้าน กองทุนช่วยเหลือรายครัวเรือน กองทุนเฝ้าระวังสุขภาพ กองทุนส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวความคิดเดียวกับกองทุนโรงไฟฟ้ารอบชุมชน ที่สำคัญโครงการดังกล่าวยังสร้างแหล่งงานให้คนในชุมชนตามประชาสัมพันธ์ที่ว่า “เหมืองชุมชนนำคนกลับบ้าน” ซึ่งล่าสุดมีคนสนใจกว่า ๑๐๐ ราย และหากโครงการสามารถผลิตแร่โพแทชได้ จะทำให้ GPP (ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด) ของชาวจังหวัดอุดรธานี ที่อยู่ในอันดับ ๔ ขณะนี้ ขยับขึ้นไปอยู่อันดับ ๒ ได้อย่างแน่นอน

แม้โอตาเลียนไทย จะเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ในการก่อสร้าง เหมืองแร่ถือเป็นเรื่องใหม่ ดังนั้นจึงคัดเลือกบริษัทก่อสร้างจากต่างประเทศทั่วโลกประมาณ ๖ – ๗ บริษัท มาร่วมดำเนินการ โดยโอตาเลียนไทยฯ จะเป็นตัวหลักในการก่อสร้าง นอกจากนี้ การที่มีบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำการสำรวจหาแหล่งแร่โพแทชในพื้นที่ภาคอีสาน และมีกว่า ๓๐ แห่ง หลังยื่นขออนุญาตนั้น แต่ก็ไม่ถือว่าเป็นคู่แข่งในเชิงธุรกิจแต่อย่างใด

ทั้งนี้ ข้อมูลเดิม เมื่อปี ๒๕๓๖ บริษัท เอเชีย แปซิฟิก โปแตช คอร์ปอเรชั่น จำกัด เดิมชื่อ บริษัท ไทย อกริโก โปแตช จำกัด ได้มีการขออนุญาตจากรัฐบาลไทย ในการขอสัมปทานสำรวจหาแหล่งแร่โพแทชในจังหวัดอุดรธานี จากกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นพื้นที่ ๒,๓๓๓ ตร.กม. หลังทำการสำรวจเบื้องต้นแล้วลดพื้นที่ลงเหลือ ๘๕๐ ตร.กม. สำหรับพื้นที่ของโครงการเหมืองแร่โพแทช จังหวัดอุดรธานี พื้นที่ที่มีการขอประทานบัตรจำนวน ๒๖,๔๔๖ ไร่ ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๕ ตำบล ของ ๒ อำเภอ คือ อำเภอเมืองอุดรธานี ต.โนนสูง ต.หนองไผ่ และ ต.หนองขอนกว้าง อำเภอประจักษ์ศิลปาคม ต.นาม่วง ต.ห้วยสามพาด ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งโพแทชที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก การสำรวจเบื้องต้นนั้นพบว่าพื้นที่ของทั้ง ๒ อำเภอดังกล่าว มีแหล่งโพแทชอยู่ประมาณ ๑.๓ พันล้านตัน คือที่ แหล่งสมบูรณ์ประมาณ ๓๐๐ ล้านตัน และที่พื้นที่แหล่งอุดร อีก ๑ พันล้านตัน ทั้งนี้ โครงการจะมีระยะดำเนินการผลิตแร่โพแทช เป็นเวลา ๒๕ ปี และมีเป้าหมายการผลิต ๒ ล้านตันต่อปี ส่งขายตลาดโลกร้อยละ ๘๐ ทั้งในเอเชียและประเทศกลุ่มยุโรป

ที่มา:หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ วันที่ ๑-๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ข่าวเศรษฐกิจแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของต่างประเทศ

โดย นางสาวรักเร่ เกื้อนเมฆ

ในปี ๒๕๕๙ บริษัท Rusal Public Limited Company คาดว่าผลผลิตอะลูมิเนียมจะไม่เปลี่ยนแปลง

บริษัท Rusal Public Limited Company ซึ่งเป็นผู้ผลิตอะลูมิเนียมรายใหญ่ของรัสเซีย คาดว่าผลผลิตอะลูมิเนียมในปี ๒๕๕๙ จะไม่เปลี่ยนแปลงไปจากปี ๒๕๕๘ ซึ่งผลิตได้ ๓.๖ ล้านตัน และบริษัทฯ คาดว่าความต้องการอะลูมิเนียมของตลาดโลกในปี ๒๕๕๙ จะอยู่ที่ระดับ ๕๙.๖ ล้านตัน เนื่องจากความต้องการของจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗ อยู่ที่ระดับ ๓๑ ล้านตัน

(ที่มา : www.reuters.com วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

บริษัท PT Indonesia Asahan Aluminium (Inalum) วางแผนเพิ่มผลผลิตอะลูมิเนียม

บริษัท PT Indonesia Asahan Aluminium (Inalum) ของอินโดนีเซีย วางแผนเพิ่มผลผลิตอะลูมิเนียมเกือบ เท่าตัว จากปัจจุบัน ๒๖๐,๐๐๐ ตัน เป็น ๕๐๐,๐๐๐ ตัน ในปี ๒๕๖๓ รวมทั้งวางแผนที่จะเพิ่มผลผลิตเป็น ๑ ล้านตัน ในปี ๒๕๖๘

(ที่มา : www.reuters.com วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

บริษัท Aluminium Corporation of China Limited (Chalco) ตัดสินใจยังไม่กลับมาเปิดโรงถลุงอะลูมิเนียม

บริษัท Aluminium Corporation of China Limited (Chalco) ของจีน ยังไม่ได้มีแผนที่จะกลับมาเปิดโรงถลุงอะลูมิเนียมทั้ง ๒ แห่งที่ปิดไปเมื่อปีที่แล้ว ซึ่งมีกำลังการผลิตรวมกันประมาณ ๕๐๐,๐๐๐-๖๐๐,๐๐๐ ตัน โดยบริษัทยังคงตั้งเป้ารักษาระดับการผลิตอะลูมิเนียมให้อยู่ต่ำกว่า ๓.๓ ล้านตัน ในปีนี้

(ที่มา : www.reuters.com วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

수단และซาอุดีอาระเบีย วางแผนสำรวจทรัพยากรแร่ในทะเลแดง (Red Sea)

ซูดานและซาอุดีอาระเบีย ซึ่งทั้งสองประเทศตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามของทะเลแดง วางแผนเริ่มสำรวจทรัพยากรแร่ได้แก่ เงินและทองแดง ในทะเลแดง ในปี ๒๕๖๓ โดยเชื่อว่าจะมีแหล่งแร่ อยู่ในระดับความลึก ประมาณ ๒,๐๐๐ เมตรใต้ทะเล และคาดว่าจะสามารถสร้างรายได้ประมาณ ๒๐ ล้านเหรียญสหรัฐฯ

(ที่มา : www.reuters.com วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

บริษัท Eldorado Gold Corporation วางแผนขายหุ้นเหมืองทองคำ

บริษัท Eldorado Gold Corporation ของแคนาดา วางแผนขายหุ้นเหมืองทองคำ และโครงการเหมืองทองคำ ในจีน ให้กับบริษัท Yintai Resources Company Limited มูลค่า ๖๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งบริษัทเป็นผู้ผลิตทองคำชาวต่างชาติที่ใหญ่ที่สุดในจีน จะขายหุ้นเหมือง White Mountain ร้อยละ ๙๕ เหมือง Tanjianshan ร้อยละ ๙๐ และโครงการเหมืองทองคำ Eastern Dragon ร้อยละ ๗๕ โดยก่อนหน้านี้ บริษัทได้ขายเหมือง Jinfeng ในจีนให้กับบริษัท China National Gold Group มูลค่า ๓๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐฯ นอกจากนี้ บริษัทยังเป็นเจ้าของเหมืองทองคำในตุรกี กรีซ โรมาเนีย และบราซิล

(ที่มา : www.reuters.com วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

บริษัท Glencore Public Limited Company วางแผนขายเหมืองทองคำ

บริษัท Glencore Public Limited Company ของสวิตเซอร์แลนด์ วางแผนขายเหมืองทองคำ Vasilkovskoye ในคาซัคสถาน เพื่อนำเงินมาชำระหนี้สินมูลค่าประมาณ ๑๘ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปีนี้ โดยก่อนหน้านี้ บริษัทได้ขายเหมืองทองคำ Komarovskoye ในคาซัคสถาน ให้กับบริษัท Polymetal International มูลค่า ๑๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐฯ มาแล้ว

(ที่มา : www.reuters.com วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

ปี ๒๕๕๘ รายได้ของบริษัท Steppe Cement ลดลง

บริษัท Steppe Cement ของคาซัคสถาน รายงานว่า รายได้ของบริษัทในปี ๒๕๕๘ ลดลงร้อยละ ๒๐ อยู่ที่ระดับ ๙๓.๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่ปริมาณการจำหน่ายปูนซีเมนต์ของบริษัทกลับเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒ อยู่ที่ระดับ ๑.๖๔ ล้านตัน นอกจากนี้ ในปี ๒๕๕๙ บริษัทฯ คาดว่า ความต้องการปูนซีเมนต์ภายในประเทศจะยังคงที่ หรือไม่ก็ลดลง ซึ่งขึ้นอยู่กับแผนการลงทุนของรัฐ และเศรษฐกิจทั่วไป และหวังว่าจะได้ส่วนแบ่งการตลาดกลับคืนมาประมาณร้อยละ ๑๙ หลังจากตกลงไปอยู่ที่ระดับร้อยละ ๑๗ ในปี ๒๕๕๘ อีกด้วย (ที่มา : www.cementchina.com วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

บริษัท Eurocement คาดว่าความต้องการปูนซีเมนต์ในรัสเซียจะลดลง

บริษัท Eurocement ของรัสเซีย คาดว่า ในปี ๒๕๕๙ ความต้องการปูนซีเมนต์ในประเทศจะลดลงระหว่างร้อยละ ๘-๑๐ หลังจากทีลดลงร้อยละ ๑๒ ในปี ๒๕๕๘ และคาดว่า ในปี ๒๕๕๙ จะจำหน่ายปูนซีเมนต์ในรัสเซียประมาณ ๒๐ ล้านตัน ในยูเครนและอุซเบกิสถานประมาณ ๓.๕ ล้านตัน (ที่มา : www.cementchina.com วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

บริษัทร่วมทุนระหว่างอินโดนีเซียและจีน วางแผนเริ่มผลิตปูนซีเมนต์

The State Development and Investment Corporation (SDIC) ของอินโดนีเซีย และบริษัท Anhui Conch Cement Company ของจีน ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุน วางแผนเริ่มผลิตปูนซีเมนต์ที่โรงงานปูนซีเมนต์ที่เมือง Manokwari จังหวัดปาปัวตะวันตก (West Papua) อินโดนีเซีย ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ โดยโรงงานปูนซีเมนต์แห่งนี้ มีกำลังการผลิต ๑.๕ ล้านตันต่อปี มูลค่าการลงทุน ๔๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ที่มา : www.cementchina.com วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

บริษัท Cemex ขายสินทรัพย์ปูนซีเมนต์

บริษัท Cemex ของเม็กซิโก ตกลงขายสินทรัพย์ปูนซีเมนต์ในสหรัฐอเมริกา เพื่อชำระหนี้สินของบริษัทฯ ให้กับบริษัท Grupo Cementos de Chihuahua (GCC) มูลค่า ๔๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทรัพย์สินเหล่านั้น ได้แก่ โรงงานปูนซีเมนต์ Lyons ในรัฐโคโลราโด โรงงานปูนซีเมนต์ Odessa ในรัฐเท็กซัส สถานีขนส่งสินค้าในรัฐเท็กซัส และธุรกิจวัสดุก่อสร้างในรัฐเท็กซัสและนิวเม็กซิโก โดยบริษัทฯ คาดว่าจะขายสินทรัพย์มูลค่ามากกว่า ๑.๕ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในระหว่างปี ๒๕๕๙ ถึง ๒๕๖๐ (ที่มา : www.cementchina.com วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

ยอดจำหน่ายปูนซีเมนต์ของบริษัท Buzzi Unicem เพิ่มขึ้น

บริษัท Buzzi Unicem ของอิตาลี รายงานว่า ในช่วงไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๙ ยอดจำหน่ายปูนซีเมนต์ของบริษัทเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ อยู่ที่ระดับ ๕ ล้านตัน เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยยอดจำหน่ายปูนซีเมนต์เพิ่มขึ้นในสหรัฐอเมริกา แต่กลับลดลงในรัสเซียและยูเครน (ที่มา : www.cementchina.com วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

บริษัทร่วมทุนระหว่างเนปาลและจีน วางแผนสร้างโรงงานปูนซีเมนต์

บริษัท Hongshi Shivam Cement ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างเนปาลและจีน วางแผนสร้างโรงงานปูนซีเมนต์ที่ Sardi ในเขต Nalwalparasi ของเนปาล โดยบริษัท Hongshi Holding Group ของจีนลงทุนประมาณ ๓๓๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๐ ส่วนที่เหลือมาจากผู้ร่วมทุนในเนปาล โรงงานปูนแห่งนี้มีกำลังการผลิต ๖,๐๐๐ ตันต่อวัน และคาดว่าจะเริ่มผลิตในปี ๒๕๕๙ (ที่มา : www.cementchina.com วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

ราคาสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่น่าสนใจ

โดย นายบุญวัฒน์ ขุนอินทร์

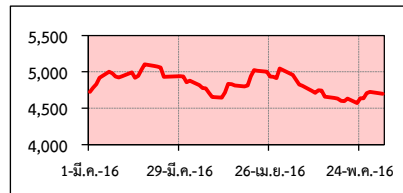
Non-Ferrous Metals (source: www.lme.com)

อะลูมิเนียม (Primary Aluminium)

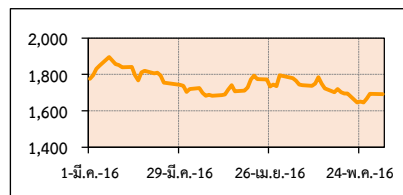
USD/Ton	เม.ย.59	พ.ค.59
ราคาเฉลี่ยทั้งเดือน	1,563.96	1,555.96
ราคาสูงสุด	1,672.75	1,628.75
ราคาต่ำสุด	1,480.75	1,525.25

ทองแดง (Copper)

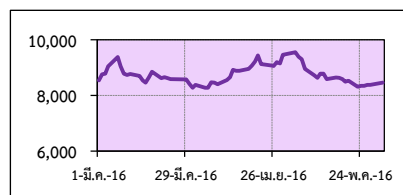
USD/Ton	เม.ย.59	พ.ค.59
ราคาเฉลี่ยทั้งเดือน	4,850.55	4,707.85
ราคาสูงสุด	5,044.75	4,957.50
ราคาต่ำสุด	4,643.50	4,571.50

ตะกั่ว (Lead)

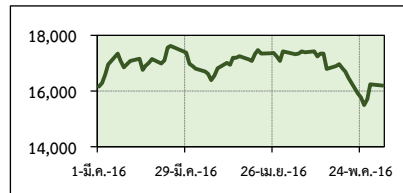
USD/Ton	เม.ย.59	พ.ค.59
ราคาเฉลี่ยทั้งเดือน	1,728.41	1,714.06
ราคาสูงสุด	1,795.25	1,784.25
ราคาต่ำสุด	1,682.50	1,645.50

นิกเกิล (Nickel)

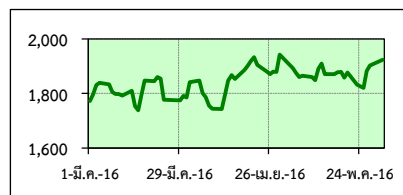
USD/Ton	เม.ย.59	พ.ค.59
ราคาเฉลี่ยทั้งเดือน	8,849.65	8,685.88
ราคาสูงสุด	9,457.50	9,552.50
ราคาต่ำสุด	8,272.50	8,307.50

ดีบุก (Tin)

USD/Ton	เม.ย.59	พ.ค.59
ราคาเฉลี่ยทั้งเดือน	17,059.53	16,737.38
ราคาสูงสุด	17,462.50	17,420.00
ราคาต่ำสุด	16,382.50	15,495.00

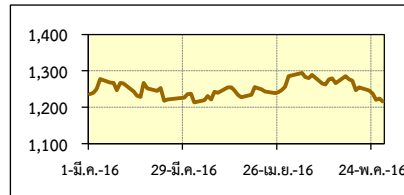
สังกะสี (Zinc)

USD/Ton	เม.ย.59	พ.ค.59
ราคาเฉลี่ยทั้งเดือน	1,851.12	1,870.87
ราคาสูงสุด	1,942.50	1,923.75
ราคาต่ำสุด	1,742.25	1,820.50

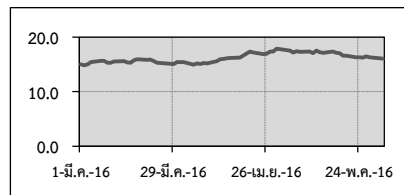
Precious Metals (source: www.kitco.com)

ทองคำ (Gold)

USD/Troy Oz	เม.ย.59	พ.ค.59
ราคาเฉลี่ยทั้งเดือน	1,242.26	1,259.40
ราคาสูงสุด	1,285.65	1,294.00
ราคาต่ำสุด	1,213.60	1,212.10

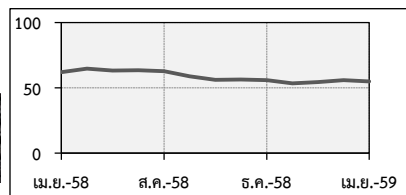
เงิน (Silver)

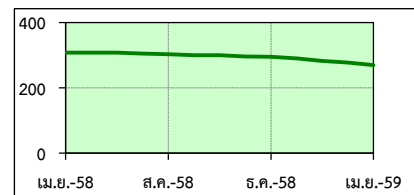
USD/Troy Oz	เม.ย.59	พ.ค.59
ราคาเฉลี่ยทั้งเดือน	16.26	16.89
ราคาสูงสุด	17.85	17.51
ราคาต่ำสุด	14.96	16.06

Others (source: www.indexmundi.com, www.gtis.com)

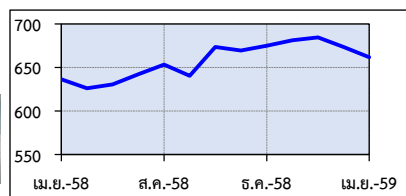
ถ่านหิน (Coal)

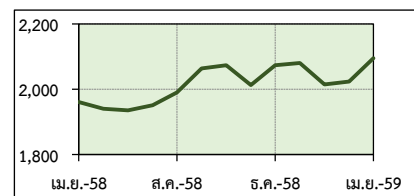
โพแทสเซียมคลอไรด์ (Potassium Chloride)

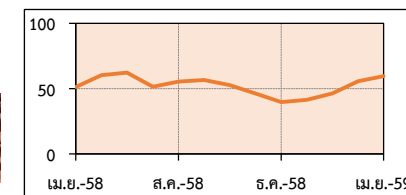
ยิปซัม (Gypsum)

พอร์ตแลนด์ซีเมนต์ (Portland Cement)

แร่เหล็ก (Iron Ore)

การค้าอุตสาหกรรมพื้นฐาน แร่และผลิตภัณฑ์จากแร่

เดือนเมษายน ๒๕๕๙

โดย นางสาวกิตินันท์ อินมูล

การส่งออก

สินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐาน สินค้าแร่และผลิตภัณฑ์จากแร่

สินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐาน สินค้าแร่และผลิตภัณฑ์	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)
เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	๑๒,๒๔๔.๓๔
ผลิตภัณฑ์เซรามิก	๑,๔๐๒.๕๐
ปูนซีเมนต์	๑,๙๖๗.๙๗
แก้วและกระจก	๑,๔๒๖.๕๗
ยิปซัม	๔๖๒.๕๗
เฟลด์สปาร์	๓๓.๐๓
แปะไรต์	๑๓.๗๑
ฟลูออสปาร์	๑๘.๒๐

เทียบกับเดือนเดียวกัน ของปีก่อน (ร้อยละ)	เทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ)
-๕.๑๔	-๑๔.๔๘
-๑๓.๖๐	-๑๔.๓๙
+๒.๙๓	-๑๙.๓๙
+๖.๔๓	-๑๐.๔๙
-๑๕.๙๘	-๓๒.๒๙
-๕๐.๘๙	-๕๔.๒๕
-๗๗.๙๕	-๔๘.๑๐
-๒๓.๑๒	+๑๒.๓๑

การนำเข้า

สินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐาน สินค้าแร่ และผลิตภัณฑ์จากแร่

สินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐาน สินค้าแร่และผลิตภัณฑ์	มูลค่าการนำเข้า (ล้านบาท)
เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	๓๐,๖๒๔.๑๖
แก้วและกระจก	๒,๑๑๖.๕๓
ปูนซีเมนต์ (อะลูมินัสซีเมนต์)	๓๙๗.๙๕
ผลิตภัณฑ์เซรามิก	๘๐๐.๐๓
หินอ่อนและหินแกรนิต	๑๑๘.๙๓
ถ่านหิน	๓,๘๗๓.๒๐

เทียบกับเดือนเดียวกัน ของปีก่อน (ร้อยละ)	เทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ)
+๘.๒๗	-๑.๖๔
+๑๑.๕๖	-๑๐.๑๐
+๑๔.๔๐	-๑.๒๔
+๗.๔๒	+๑๓.๖๑
+๓๗.๗๘	+๕๓.๗๘
+๔.๓๘	+๒๐.๐๙

อ้างอิง

รายงานสถิติการค้าไทย,กระทรวงพาณิชย์

<http://www2.ops3.moc.go.th>

Econ Focus

อัตราค่าภาคหลวงแร่

นายจรินทร์ ชลไพศาล (jarin@dpim.go.th)

แร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ นักลงทุนที่ประสงค์จะทำเหมืองแร่จะต้องขอประทานบัตรทำเหมืองแร่จากรัฐ และจะต้องแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการทำเหมืองแร่ให้ภาครัฐ ซึ่งผลประโยชน์ประการหนึ่งที่รัฐเรียกเก็บจากผู้ประกอบกิจการเหมืองแร่ คือ ค่าภาคหลวงแร่

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังยกร่างพระราชบัญญัติแร่ฉบับใหม่ ซึ่งจะมีการปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่เป็นหนึ่งในประเด็นที่รัฐจะพิจารณาทบทวนเช่นเดียวกัน

๑. ภาพรวมค่าภาคหลวงแร่ของไทย

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ประมาณ ๒,๘๐๐ ล้านบาทต่อปี แร่ที่มีค่าภาคหลวงสูง ได้แก่ หินปูน ถ่านหิน ยิปซัม ทองคำ และเกลือหิน ซึ่งมีค่าภาคหลวงรวมประมาณร้อยละ ๘๑ ของค่าภาคหลวงแร่รวม (ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ ค่าภาคหลวงแร่ของไทยในปี ๒๕๕๘

แร่	ค่าภาคหลวงแร่
หินปูน	๑,๐๐๔.๖
ถ่านหิน	๖๐๙.๐
ยิปซัม	๓๐๐.๐
ทองคำ	๒๙๑.๔
เกลือหิน	๗๒.๕
หินบะซอลต์	๖๗.๐
สังกะสี	๕๘.๘
โดโลไมต์	๕๔.๔
หินดินดาน	๕๑.๔
หินแกรนิต	๔๓.๔
อื่น ๆ	๒๔๖.๙
รวม	๒,๗๙๙.๔

ที่มา: กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

อัตราค่าภาคหลวงแร่ของไทยในปัจจุบันเป็นการจัดเก็บจากมูลค่า (Ad valorem) ซึ่งโดยทั่วไปจะคำนวณจาก ปริมาณ x ราคาตลาด x พิกัดอัตราค่าภาคหลวง ซึ่งพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ อัตราก้าวหน้า และอัตราคงที่

ปัจจุบันค่าภาคหลวงแร่ที่มีอัตราก้าวหน้าจะมีช่วงตั้งแต้อยู่ที่ ๐.๑ – ๒๐ ของราคาตลาด โดยแร่ที่มีการเก็บค่าภาคหลวงในอัตราก้าวหน้า ได้แก่ ดีบุก ตะกั่ว ทองคำ แร่ชนิดที่มีทั้งสกัดออกไซด์หรือทั้งสแตนด์ และสังกะสี

สำหรับแร่อื่น ๆ จะมีการเก็บค่าภาคหลวงในอัตราคงที่ ตั้งแต้อยู่ที่ ๒ – ๑๕ ของราคาตลาด โดยแร่ส่วนใหญ่จะมีอัตราค่าภาคหลวงที่ระดับร้อยละ ๔

๒. หลักเกณฑ์ในการกำหนดอัตราค่าภาคหลวงแร่ในปัจจุบัน

อัตราค่าภาคหลวงแร่ส่วนใหญ่ในปัจจุบันใช้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพิจารณาราคาแร่และกำหนดพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่กำหนดไว้ในการพิจารณาขออนุญาตประกอบธุรกิจที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๖๓) โดยกำหนดอัตราสูงสุดไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของราคาตลาด และลดหย่อนให้ร้อยละ ๓ หากเข้าหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- เป็นแร่ที่ส่งเสริมเพื่อใช้ภายในประเทศ
- เป็นแร่อุตสาหกรรมหรือแร่ราคาต่ำ
- เป็นแร่ที่มีวิธีทำเหมืองหรือแต่งแร่ยาก
- เป็นแร่ที่หาตลาดยาก
- เป็นแร่ที่ส่งเสริมให้มีการลงทุนภายในประเทศ
- เป็นแร่ที่ส่งเสริมให้เพิ่มมูลค่า
- เป็นแร่ที่ส่งเสริมให้ส่งออก

ทั้งนี้ หากลดหย่อนแล้วอัตราค่าภาคหลวงแร่ต่ำกว่าร้อยละ ๒ ให้ใช้อัตราร้อยละ ๒ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการลดหย่อน ๒ หลักเกณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแร่ที่ส่งเสริมเพื่อใช้ภายในประเทศ และเป็นแร่อุตสาหกรรมหรือแร่ราคาต่ำ ดังนั้น แร่ส่วนใหญ่จึงมีอัตราค่าภาคหลวงอยู่ที่ร้อยละ ๔

๓. แนวคิดในการในการเก็บค่าภาคหลวงแร่

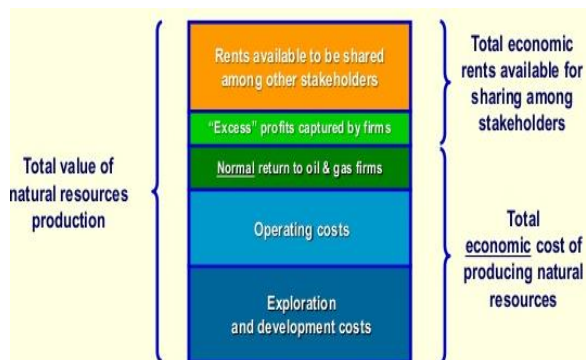
ในการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของอัตราค่าภาคหลวงแร่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมมากขึ้นในที่นี่จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยหลายด้าน ดังนี้

๓.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ค่าภาคหลวงแร่เป็นภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่รัฐเรียกเก็บจากผู้ประกอบการเพื่อตอบแทนการที่ผู้ประกอบการได้รับค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (Economic rent หรือ Resource rent)

ค่าเช่าทางเศรษฐกิจในกรณีการประกอบกิจการเหมืองแร่ คือ กำไรเกินปกติที่ผู้ประกอบการได้รับสัมปทานหรือประทานบัตรทำเหมืองแร่ ซึ่งหมายถึง มูลค่าผลผลิตหักด้วยต้นทุนและผลตอบแทนปกติที่ผู้ประกอบการพึงได้รับ (รูปที่ ๑)

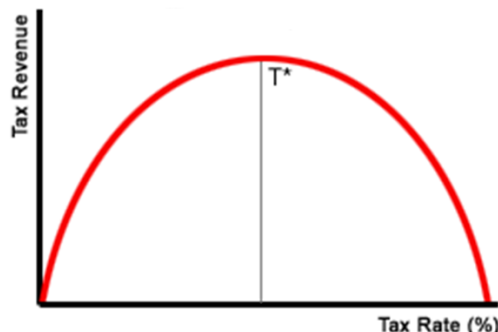
รูปที่ ๑ แนวคิดเรื่อง Economic หรือ Resource Rents

ดังนั้น ในทางทฤษฎีส่วนแบ่งผลประโยชน์ที่รัฐจะได้รับจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ค่าภาคหลวง ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ เงินกองทุน ฯลฯ จะต้องมีมูลค่าไม่เกินค่าเช่าทางเศรษฐกิจหรือกำไรเกินปกติที่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ได้รับ โดยอาจเก็บจากกำไรสุทธิโดยตรง หรือเก็บจากมูลค่าผลผลิตซึ่งจะส่งผลทำให้ Operating cost เพิ่มขึ้นและกำไรเกินปกติลดลงเช่นเดียวกัน

การเก็บค่าภาคหลวงแร่ในอัตราที่สูงมากเกินไป นอกจากจะมีผลทำให้เกิดการบิดเบือนการผลิต เช่น มีการทิ้งแร่คุณภาพต่ำเอาไว้ใต้ดิน และอาจส่งผลทำให้รัฐได้รับค่าภาคหลวงแร่ลดลงก็เป็นได้ (รูปที่ ๒)

รูปที่ ๒ The Laffer curve

ที่มา: <http://www.investopedia.com>

อัตราค่าภาคหลวงแร่สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะใหญ่ ได้แก่ อัตราค่าภาคหลวงแร่ที่เก็บต่อหน่วยผลผลิต (Unit หรือ Specific royalty) อัตราค่าภาคหลวงแร่ที่เก็บจากมูลค่า (Ad valorem royalty) และอัตราค่าภาคหลวงแร่ที่เก็บจากฐานกำไร (Profit-based royalty)

อัตราค่าภาคหลวงแร่ประเภทต่าง ๆ จะมีผลต่อรัฐและนักลงทุนแตกต่างกัน ทั้งนี้ สำหรับภาครัฐ อัตราค่าภาคหลวงแร่แบบต่อหน่วยหรือต่อมูลค่าจะช่วยให้รัฐมีรายได้ที่แน่นอน มีรายได้ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นโครงการ มีการจัดเก็บที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน แต่สำหรับภาคเอกชน อัตราค่าภาคหลวงแร่แบบคำนวณโดยใช้ฐานกำไรจะเป็นประโยชน์มากกว่า เนื่องจากไม่จำเป็นต้องชำระค่าภาคหลวงแร่หากการประกอบกิจการยังไม่มีกำไร ทำให้สามารถคืนทุนได้เร็ว เป็นต้น (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ ค่าภาคหลวงแร่ในมุมมองของรัฐและนักลงทุน

Government criteria						
Royalty type	Income generation	Stability of revenue flow	Revenue in early years	Administrative ease and transparency	Affects production decisions	Amenable to multi-party distribution
Unit based	Y	Y	Y	Y	Y	Y
Ad valorem	Y	Y	Y	Y, if gross revenue based ?, if market value based	Y	Y
Profit or income based	?, only if profitable	N	N	N	N	Y

Investor criteria

Royalty type	Reduces income	Responsive to profitability	Rapid payback	Responsive to market price	Impact on marginal projects	Supports production efficiency
Unit based	Y	N	N	N	Y	N
Ad valorem	Y	N	N	Y	Y	N
Profit or income based	?, only if profitable	Y	Y	Y	N	Y

ที่มา: Otto et al. (2006)

๓.๒ อัตราค่าภาคหลวงแร่ในต่างประเทศ

ในการพิจารณาลงทุนประกอบกิจการเหมืองแร่ ผู้ประกอบการจะพิจารณาจากปัจจัยหลายด้านประกอบกัน ปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ คือ ศักยภาพด้านทรัพยากรแร่ และระบบภาษี ที่ผู้ประกอบการต้องเผชิญในประเทศนั้น ๆ

จากการสำรวจของสถาบัน Fraser ในปี ๒๐๑๔ พบว่า ประเทศไทยมีศักยภาพด้านทรัพยากรแร่ค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ อยู่ในอันดับที่ ๑๑๐ จาก ๑๒๒ พื้นที่ทั่วโลก โดยเมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียน ๘ ประเทศที่มีการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ศักยภาพทรัพยากรแร่ของประเทศไทย ในมุมมองของนักลงทุนเหมืองแร่อยู่ในลำดับต่ำกว่าทุกประเทศยกเว้นมาเลเซีย (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ เปรียบเทียบศักยภาพแร่และระบบภาษีแร่ในกลุ่มประเทศอาเซียน

	Best Practice Mineral Potential Index	Taxation Regime
เมียนมาร์	31	101
สปป.ลาว	33	48
อินโดนีเซีย	35	91
ฟิลิปปินส์	65	74
เวียดนาม	70	39
กัมพูชา	104	27
ไทย	110	69
มาเลเซีย	121	36

ที่มา: Fraser Institute (2014)

เมื่อพิจารณาอัตราค่าภาคหลวงของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ออสเตรเลีย แคนาดา และสหรัฐอเมริกา พบว่า มีการเก็บอัตราค่าภาคหลวงค่อนข้างหลากหลายในแต่ละพื้นที่ โดยแบ่งแห่งมีการเก็บอัตราค่าภาคหลวงสำหรับแร่ชนิดเดียวกันแต่มีอัตราที่แตกต่างกันสำหรับแร่ที่ส่งออก และใช้ภายในประเทศ และหลายแห่งมีการเก็บอัตราค่าภาคหลวงแร่โดยใช้ฐานการคำนวณจากกำไร (ตารางที่ ๔)

ตารางที่ ๔ อัตราค่าภาคหลวงแร่ของประเทศที่พัฒนาแล้ว

Australia

Western Australia	- Ores: 7.5% - Concentrates: 5.0% - Metals: 2.5% - Gold: 1.25-2.5% based on price - Export coal: 7.5% - Coal not exported: Specific royalty
Queensland	- Coal: 7% - Other minerals: Fixed rate option: 2.7% Variable rate option: 1.5-4.5% based on price
New South Wales	- Aluminum: AUD 0.35 per ton of bauxite - Industrial minerals: AUD 0.4 or 0.7 per ton - Coal: 4-7% ad valorem - Phosphate: AUD 0.7 per ton - Copper, Gold, Iron, Zinc: 4% of ex-mine value
Northern Territory	18%, profit-based

Canada

British Columbia	- Minimum tax is 2% ad valorem (deductible against profit royalty) 13% profit royalty - Losses can be carried forward under profit royalty
Northwest Territories	5-14% profit royalty (sliding scale) - No tax if income below CAN\$10,000
Ontario	10% profit royalty - No tax if income above CAN\$500,000 - Tax reductions for mines in remote regions
Saskatchewan	5% profit royalty, 10% after sales reach 1 million - Capital recovery based on 150% of expenditures - Coal: 15% ad valorem less 1% resource credit - Uranium: 5% ad valorem less 1% resources allowance

United States

Arizona	- At least 2% ad valorem - Rate set by commissioner
Michigan	2-7% ad valorem (sliding scale)
Nevada	2-5% profit royalty (sliding scale) 5% if net proceeds above US\$4 million

ที่มา: IMF (2011)

สำหรับค่าภาคหลวงของประเทศในทวีปแอฟริกา ส่วนใหญ่เก็บจากฐานมูลค่า มีอัตราอยู่ในช่วงร้อยละ ๓ – ๑๐ โดยแร่ที่มีอัตราสูงส่วนใหญ่เป็นอัญมณีหรือโลหะมีค่า (ตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๕ อัตราค่าภาคหลวงแร่ของประเทศในทวีปแอฟริกา

Africa		
Botswana	- Most minerals: 3% - Metals: 5% - Precious stones: 10%	
Ghana	All minerals: 3-6% rate graduated on operating profit	
Malawi	Most minerals: 3% (on gross value minus transport costs)	
Mozambique	- Coal and other minerals: 3% - Basic minerals: 5% - Semiprecious stones: 6% - Precious metals: 10% - Diamonds: 10% -12%	
Namibia	- Most minerals: 5% maximum - Uncut precious stones: 10%	
South Africa	- Variable rate depending on EBIT - Max rate for refined minerals 5%, for unrefined 7%	
Tanzania	- Aluminum, copper, gold, iron and industrial minerals: 3% - Diamonds: 5%	
Zambia	- Base metals, industrial minerals, and energy minerals, including copper: 3% - Precious stones and gemstones: 5%	

ที่มา: IMF (2011)

สำหรับค่าภาคหลวงของประเทศในทวีปเอเชียและแปซิฟิก ส่วนใหญ่เก็บจากฐานมูลค่าในอัตราที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับของไทย และมีการเก็บต่อหน่วยผลผลิตบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มแร่อุตสาหกรรม (ตารางที่ ๖)

ตารางที่ ๖ อัตราค่าภาคหลวงแร่ของประเทศในทวีปเอเชียและแปซิฟิก

Asia and Pacific		
China	- Aluminum, iron and zinc: Ad valorem + per unit charge - Copper: 2% + 0.4-30 - Gold: 4% + 0.4-30 - Industrial minerals: 2% + 0.5-20 CNY/tonne	
India	- Aluminum: 0.35% - Copper: 3.2% - Gold: 1.5% primary, 2.5% byproduct - Industrial minerals: 45-55 INR/tonne - Iron: 4-27 INR/tonne - Phosphate: 5% apatite, 5-11% rock - Zinc: 6.6%	
Indonesia	- Aluminum, iron and phosphate: Unit based - Copper: 45-55 USD/tonne - Gold: 7.5% from placer, 2.5% otherwise - Industrial minerals: 0.14-0.16 USD/tonne	
Mongolia	- Most minerals: 5% - Domestically sold coal and other minerals: 2.5%	
Papua New Guinea	Most minerals: 2%	
Philippines	Most minerals: 2%	

ที่มา: IMF (2011)

๔. สรุป

ข้อสังเกตที่ได้จากการทบทวนแนวคิดทางทฤษฎี และการจัดเก็บอัตราค่าภาคหลวงแร่ในต่างประเทศ ดังนี้

- ค่าภาคหลวงแร่เป็นเครื่องมือในการเรียกเก็บ Resource rent หรือกำไรเกินปกติจากการประกอบกิจการเหมืองแร่
- ประเทศที่มีการเก็บอัตราค่าภาคหลวงแร่โดยใช้ฐานกำไร ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (อาจสืบเนื่องมาจากประเทศเหล่านี้มีระบบการตรวจสอบทางบัญชีที่ดีกว่าประเทศที่กำลังพัฒนา)
- บางประเทศมีการเก็บค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่ยังไม่ผ่านการเพิ่มมูลค่าในอัตราที่สูงกว่าแร่ที่ผ่านการเพิ่มมูลค่าแล้ว

- บางประเทศใช้อัตราค่าภาคหลวงแร่เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการส่งออกแร่ กล่าวคือ มีการเก็บค่าภาคหลวงแร่ที่ส่งออกกับแร่ที่ใช้ในประเทศในอัตราที่แตกต่างกัน
- ไม่พบว่ามีประเทศใดใช้ค่าภาคหลวงแร่เป็นเครื่องมือในการจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่ หรือ Negative externality กล่าวคือ แร่ที่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงมิได้อัตราค่าภาคหลวงสูงกว่าแร่ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ (ทั้งนี้ แต่ละประเทศอาจใช้เครื่องมือหรือมาตรการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ค่าภาคหลวงแร่ ในการบริหารจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่)

อ้างอิง

Fraser Institute (๒๐๑๔) Annual Survey of Mining Companies: ๒๐๑๔.

IMF (๒๐๑๑) International Comparison - Mining Taxation.

James Otto, Craig Andrews, Fred Cawood, Michael Doggett, Pietro Guj, Frank Stermole, John Stermole, and John Tilton (๒๐๐๖) Mining Royalties A Global Study of Their Impact on Investors, Government, and Civil Society. The World Bank.

สารานุกรม

โพแทช : แร่เพื่อเกษตรกร

นางสาวมยุรี ปาลวงศ์

โพแทช หรือ Potash ในภาษาอังกฤษสันนิษฐานว่าเป็นคำเรียกที่มาจากคำว่า Pot แปลว่า หม้อ รวมกับ ash ที่แปลว่า เถ้า หรือเถ้าที่ได้จะถูกทิ้งให้ระเหยเอาน้ำออกเหลือเกลือโพแทสเซียมไว้ จึงเรียกว่า potashes หรือ potash เป็นแร่ชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือการสะสมตัวของสารละลาย และการระเหยของน้ำทะเลแล้วอยู่ในรูปของโพแทสเซียมคลอไรด์ (KCl) และโพแทสเซียมซัลเฟต (K_2SO_4) แต่ส่วนใหญ่แล้ว จะพบในรูปของโพแทสเซียมคลอไรด์

คุณสมบัติ

โพแทช (potash) เป็นกลุ่มแร่ที่มีแร่หลายชนิด ที่สำคัญได้แก่

๑. แร่ซิลไวต์ (sylvite) มีสูตรทางเคมี KCl มีส่วนประกอบของโพแทสเซียม (K) ร้อยละ ๕๒.๔๔ หรือ K_2O ร้อยละ ๖๓.๑๗ สีขาวขุ่นแบบเทียนไข สามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมเคมีและปุ๋ยได้โดยตรง

๒. แร่คาร์นิลไลต์ (carnallite) สูตรทางเคมี $KCl \cdot MgCl_2 \cdot 6H_2O$ มีส่วนประกอบของโพแทสเซียม (K) ร้อยละ ๑๔.๐๗ หรือ K_2O ร้อยละ ๑๖.๙๕ มีสีชมพู สีขาวใส สีส้ม ละลายได้ง่าย การนำมาใช้ต้องแยกโพแทสเซียมออกก่อน

๓. แร่แทชีไฮไดรต์ (tachyhydrite) สูตรทางเคมี $CaCl_2 \cdot 2MgCl_2 \cdot 12H_2O$ ประกอบด้วย $CaCl_2$ ร้อยละ ๒๑.๔ และ $MgCl_2$ ร้อยละ ๓๖.๗๙ เป็นแร่ที่เยิ้มละลายในอากาศได้ง่าย มีสีเหลือง สีส้ม สีขาว เป็นแหล่งวัตถุดิบของแคลเซียมคลอไรด์ และ แมกนีเซียม

การกำเนิด

โพแทชและเกลือหินเป็นกลุ่มแร่ที่เกิดจากการตกตะกอน โดยกระบวนการระเหยจากน้ำทะเล (evaporate minerals) ในแอ่งปิด อาจจะเป็นแอ่งแผ่นดินที่อยู่ภายในพื้นทวีป ใจกลางทะเลทราย หรือลากูน (lagoon) โดยแหล่งโพแทชตามธรรมชาติเกิดขึ้นจากการที่น้ำทะเลถูกขังอยู่ในแอ่งเป็นเวลานานนับล้านปี เมื่อน้ำทะเลระเหยไปจนหมดแร่ธาตุต่างๆ ในน้ำทะเลก็จะเริ่มตกตะกอน ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วย เกลือโซเดียมคลอไรด์ โพแทสเซียมคลอไรด์ และเกลือแมกนีเซียมคลอไรด์ หลังจากนั้นได้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกผืนแผ่นดินได้เคลื่อนตัวมาทับถมแอ่งเหล่านั้น จนทำให้เกิดแหล่งโพแทชและเกลือหินอยู่ใต้ผิวโลก

แหล่งแร่โพแทช

แหล่งแร่โพแทชที่พบในประเทศไทยมี ๒ ชนิด คือ แร่คาร์นิลไลต์ ($KCl \cdot NaCl \cdot MgCl_2 \cdot 6H_2O$) และ แร่ซิลไวต์ ($KCl \cdot NaCl$) ส่วนใหญ่พบอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งแอ่งสกลนครและแอ่งโคราช ในพื้นที่ศักยภาพทางธรณีวิทยาแร่โพแทช พื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี อำเภอนารวินาส จังหวัดสกลนคร บ้านทุ่ม อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม และอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่ประมาณ ๖๔,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีรายงานการพบแหล่งแร่เกลือหิน ในเขตจังหวัดน่าน พิจิตร และ เลย ซึ่งแหล่งแร่โพแทชและเกลือหินในประเทศไทยก็เป็นแหล่งสำคัญอีกแห่งหนึ่งของโลก

ในต่างประเทศ พบแหล่งโพแทชแหล่งใหญ่เพียงไม่กี่แห่งเช่น แหล่งโพแทชที่เรสวิลล์ (Rasville) เมืองเอสเทฮาเซ (Esthehazy) จังหวัดซัสคัสซีแวน (Saskatchewan) ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของแคนาดา ซึ่งเป็นแหล่งแร่ที่มีปริมาณสำรองมากและดีที่สุดในโลก และเมืองเอทแลนติก

(Atlantic) จังหวัด นิวบรันสวิก (New Brunswick) ของ แคนาดา รวมทั้งแหล่งในรัสเซีย เบลารุส เยอรมนี อิสราเอล จีนลี สหรัฐอเมริกา จอร์แดน สเปน สหราชอาณาจักร อุซเบกิสถาน และบราซิล

การทำเหมือง

การทำเหมืองโพแทชมีขึ้นครั้งแรกในแคนาดาหลัง การค้นพบโพแทชโดยบังเอิญจากการขุดเจาะหาน้ำมัน ที่ จังหวัดซัสคัสเชวัน (Saskatchewan) ซึ่งวิธีการทำเหมืองแร่ โพแทช มีดังนี้

๑. วิธีการทำเหมืองแร่โพแทชแบบเหมืองใต้ดินที่ใช้ วิธีการทำเหมืองแบบช่องทางสลัkc้ำยัน (Room and Pillar) โดยใช้วิธีเข้าสู่เหมืองใต้ดินแบบอุโมงค์เอียง (Decline) วิธีทำ เหมืองแบบช่องทางสลัkc้ำยันเหมาะสมกับแหล่งแร่ที่มี ลักษณะแบนราบ ขึ้นแต่ไม่หนา มาก นิยมใช้ในการทำเหมือง ที่มีสภาพทางธรณีวิทยาเป็นหินตะกอน เช่น เหมืองถ่านหิน และเหมืองแร่โพแทช ซึ่งจะมีการออกแบบให้มีส่วนที่เป็น ช่องว่าง ซึ่งเกิดจากการขุดแร่ และมีส่วนของแท่งแร่ที่เหลือ ไว้เป็นเสาเพื่อช่วยค้ำยัน เพดานเหมืองซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับความมั่นคงของเหมือง การกำหนด ขนาดของช่องว่าง และเสา ค้ำยันขึ้นอยู่กับความแข็งแรงและความหนาของชั้นแร่ ประเภทของชั้นหินที่เป็นพื้นเหมืองและเพดานเหมือง รวมทั้งความหนาและคุณสมบัติของหินที่อยู่เหนือชั้นแร่ และได้มีการใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ในการคำนวณ โดย ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของเหมืองทั้งในระยะสั้น และระยะยาว พบว่าการทำเหมืองแบบช่องทางสลัkc้ำยันนี้ เป็นวิธีที่มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ การทำเหมืองแร่ โพแทชแบบเหมืองใต้ดินเช่นที่ Saskatchewan ของแคนาดา และเหมืองโพแทชในแถบ Weera ของเยอรมนี

๒. วิธีการทำเหมืองแร่โพแทชแบบเหมืองละลายโดยการเจาะบ่อหรือรูลงไปใต้ดินลงไปถึงแหล่งแร่แล้วทำการสูบน้ำ หรือไอน้ำอัดลงไปละลายแร่ให้เป็นของเหลวขึ้นมาหรือ สูบขึ้นมาทางรูบ่อเดิม หรือทางบ่อหรือรูอื่น วิธีการทำ เหมืองด้วยวิธีนี้เหมาะกับแร่ที่ละลายน้ำหรือไอน้ำได้ง่าย เช่น เกลือหิน โพแทช และกำมะถัน ในต่างประเทศได้มีการทำ เหมืองด้วยวิธีนี้มานานแล้ว สำหรับในประเทศไทย ปัจจุบันมี เพียงเหมืองเดียวและเป็นเหมืองแรกอยู่ที่ อำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา

๓. วิธีการผลิตแร่โพแทชจากน้ำทะเล เช่น ทะเล เดดซี โดยการดูดน้ำทะเลมาผ่านกระบวนการลอยแร่ ก็จะได้ แร่โพแทช

การผลิตแร่โพแทช

แร่โพแทชที่นำขึ้นมาจากเหมืองจะถูกส่งเข้า โรงแยกแร่และเข้าสู่กระบวนการแต่งแร่ เพื่อแยกเอาโพแทช ส่วนที่สามารถนำไปขายได้ออกจากเกลือ และดินในก้อนแร่ โดยใช้วิธีการที่เรียกว่า “กระบวนการลอยแร่” อนุภาคโพแทช ขนาดเล็กที่แยกออกมาได้จากกระบวนการลอยร่นั้น จะถูก นำไปทำให้แห้งและคัดขนาดผลิตภัณฑ์ให้ได้ขนาดที่ เหมาะสมกับการนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยและ ผลิตภัณฑ์อื่นๆ ส่วนอนุภาคโพแทชขนาดเล็กจากเครื่องดัก ฝุ่นจะถูกนำไปผ่านเข้าสู่กระบวนการผลิตออกมาเป็น ผลิตภัณฑ์โพแทช

สำหรับกระบวนการแต่งแร่โพแทชที่จะนำมาใช้กับแร่ โพแทชในประเทศไทยจะใช้ทั้งวิธีการลอยแร่และการแต่งแร่ด้วย น้ำร้อน (Hot Crystallization) แต่ในที่นี้จะนำเสนอการแต่งแร่ ด้วยน้ำร้อน เพื่อแยกสารประกอบอื่นๆ ที่ไม่ใช่โพแทชเชื่อมคลอไรด์ (KCl) ออกจากแร่คาร์นิลไลต์ โดยสามารถสรุปขั้นตอนได้ ดังนี้

๑) บดและคัดขนาดแร่ดิบ ให้มีขนาดต่ำกว่า ๕ มม. เพื่อให้เหมาะสมต่อการละลายน้ำ

๒) แยกโซเดียมคลอไรด์ (NaCl) ออกจากแร่คาร์นิลไลต์ ด้วยน้ำร้อน (Hot Leaching) โดยละลายแร่ดิบด้วยน้ำร้อนที่ อุณหภูมิ ๑๐๕ องศาเซลเซียส โดยอาศัยหลักการความสามารถ ในการละลายที่แตกต่างกัน ซึ่งอุณหภูมิดังกล่าวจะทำให้ KCl และ $MgCl_2$ ละลายได้ดีต่างจาก NaCl ที่ละลายได้น้อยมาก จากนั้นทำการกรองแยกส่วนที่เป็น NaCl ที่อยู่ในรูปของแข็ง ออกจากสารละลาย KCl และ $MgCl_2$ โดย NaCl จะถูกส่งไป เก็บชั่วคราวที่บ่อเก็บหางแร่เพื่อเป็นส่วนประกอบในการถลุง กลับต่อไป

๓) ตกผลึกโพแทชเชื่อมคลอไรด์ (KCl Crystallization) สารละลาย KCl และ $MgCl_2$ จะผ่านเครื่องตกผลึกเพื่อที่จะทำ การระเหยน้ำออกแล้วค่อยๆ ทำการลดอุณหภูมิลงจาก ๑๐๕ ไปจนถึง ๔๐ องศาเซลเซียส ซึ่งจะช่วยให้สามารถแยก KCl ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๘ ออกจากสารละลาย $MgCl_2$ ได้

๔) ล้างทำความสะอาดหัวแร่ KCl (KCl Cold Leaching) ทำการล้างหัวแร่ KCl ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๘ ด้วยน้ำเย็นเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ KCl ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๙๕ ตามที่ต้องการ

๕) อบให้แห้ง (Produce Drying) KCl ในรูปของผลึกเปียกจะถูกส่งผ่านเข้าเครื่องเหวี่ยงเพื่อแยกน้ำออก จากนั้นจะถูกส่งเข้าเครื่องอบให้แห้งก็จะได้ผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณ KCl ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๙๕ จะได้ผลิตภัณฑ์พร้อมจำหน่ายต่อไป

การใช้ประโยชน์

แร่โพแทช เป็นหนึ่งในสามธาตุหลักของปุ๋ยเคมี คือ ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) และ โพแทสเซียม (K) แร่โพแทชยังสามารถนำมาเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์บางประเภท เช่น การผลิตแก้ว สบู่ และเซรามิก ฯลฯ แร่โพแทชมักมีส่วนผสมของเกลือในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง จึงต้องมีกระบวนการคัดกรองเกลือออกก่อนจึงจะสามารถนำมาผลิตปุ๋ยได้ โดยเกลือที่แยกออกมาจากแร่โพแทชสามารถนำมาผลิตเกลือที่ใช้สำหรับปรุงอาหาร หรือสำหรับละลายหิมะตามท้องถนน เป็นต้น ส่วนเกลือหินเป็นแร่อุตสาหกรรมหลักที่ถูกใช้ประโยชน์มากที่สุดแร่หนึ่ง เนื่องจากเป็นแหล่งวัตถุดิบของโซเดียมและคลอรีน เพื่อผลิตกรดเกลือ และสารประกอบโซเดียมที่ใช้ในอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ กระดาษ พลาสติก ฟอกสี การผลิตน้ำประปา ยาฆ่าแมลง และอุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น

ที่มา

James Beaton. Efficient Fertilizer Use-Fertilizer Use...A Historical Perspective

http://www.appc.co.th/th/project_implementation.html

<http://www.banmuang.co.th/news/economy/9647>

<http://www.oknation.net/blog/humanrights/2007/05/06/entry-1>

<http://lc.dpim.go.th/kb/624>